

ปฏิบัติการด่วน

ข้อกังวลสำคัญต่อพระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ของไทย

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ของไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 (พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์) ซึ่งมีเนื้อหาจำกัดสิทธิมนุษยชน การแก้ไขร่างพ.ร.บ.เพิ่มเติมในฉบับปัจจุบัน มุ่งเน้นการรักษาอำนาจของพระราชบัญญัติที่ละเมิดสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกและสิทธิความเป็นส่วนตัว รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการสอดแนมข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และการเซ็นเซอร์อย่างกว้างขวาง

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ทางประเทศไทยได้ใช้อำนาจตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ผ่านเมื่อปี 2550 และกฎหมายจำกัดสิทธิอื่น ๆ เพื่อลงโทษทางอาญา และเซ็นเซอร์การแสดงความคิดเห็นบนอินเทอร์เน็ต รวมทั้งจำกัดการใช้สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกอย่างสงบ รัฐบาลไทยกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ฉบับดังกล่าว

จนถึงวันที่ 7 ตุลาคม 2559 เนื้อหาแก้ไขของร่างพ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ไม่ได้แก้ไขปัญหาที่เป็นผลจากการบังคับใช้ที่ยังไม่รับประกันว่าเนื้อหาของกฎหมายจะสอดคล้องกับพันธกรณีของไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งคุ้มครองสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกและสิทธิความเป็นส่วนตัว ตัวอย่างเช่น เนื้อหาการแก้ไขที่เสนอยังคงอนุญาตให้ฟ้องร้องดำเนินคดี และจำคุกผู้ใช้งานคอมพิวเตอร์ ซึ่งแสดงความคิดเห็นอย่างสงบผ่านระบบอินเทอร์เน็ต รวมทั้งสามารถเอาผิดกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเจ้าของเว็บไซต์ที่มีการโพสต์ความเห็น เนื้อหาการแก้ไขที่เสนอยังคงรักษาอำนาจทางการไทยในการสอดแนมการจราจรทางอินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวาง โดยในบางกรณีทางการไม่ต้องขอหมายศาลล่วงหน้า และยังมีมุ่งปิดกั้นข้อมูลอินเทอร์เน็ตที่อาจคุกคามผลประโยชน์ของรัฐ ซึ่งได้รับการนิยามไว้อย่างคลุมเครือ

ร่างแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และอยู่ระหว่างการพิจารณาของสนช. โดยมีกำหนดสิ้นสุดการพิจารณาภายในสิ้นเดือนตุลาคม 2559 สนช. จำเป็นต้องใช้โอกาสนี้เพื่อปรับแก้ไขเนื้อหาของพ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยที่มีต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกและสิทธิความเป็นส่วนตัว

โปรดเขียนจดหมายทันทีเป็นภาษาไทย อังกฤษ หรือภาษาของท่านเอง เพื่อกระตุ้นให้ทางการไทย

- แก้ไขเพิ่มเติมพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยที่มีต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และไม่เปิดโอกาสให้มีการใช้พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์เพื่อละเมิดสิทธิของผู้ใช้งานคอมพิวเตอร์และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการละเมิดสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกและสิทธิความเป็นส่วนตัว
- ปลดปล่อยตัวบุคคลที่เคยถูกศาลสั่งจำคุกตามพ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ โดยเป็นผลจากการใช้สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกอย่างสงบโดยทันที และอย่างไม่มีเงื่อนไข และให้ประกาศยกเลิกการลงโทษที่เกิดขึ้นในคดีเหล่านั้น

กรุณาส่งจดหมายก่อนวันที่ 18 พฤศจิกายน 2559 ไปยัง

พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์

ประธานคณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

499 ถนนอุทองใน ดุสิต กรุงเทพฯ 10300

ประเทศไทย

โทร: + 66 2 244 1500

โทรสาร: + 66 2 244 1779

คำชี้แจง: เรียนประธานคณะกรรมการวิสามัญ

นางทรงพร โกมลสุรเดช

ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

120 หมู่ 3 ชั้น 6-9 อาคารรัฐประศาสนภักดี

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

ประเทศไทย

โทร: + 66 2 141 6747

โทรสาร: + 66 2 143 8019

คำชี้แจง: เรียนปลัดกระทรวง

และส่งสำเนาจดหมายไปที่:

พลเอกไพบูลย์ คุ้มฉายา

รัฐมนตรียุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

อาคารศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

เลขที่ 120 หมู่ 3 อาคาร A ถนนแจ้งวัฒนะ

เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทรสาร: +66 2953 0503

คำชี้แจง: เรียนรัฐมนตรี

และให้ส่งสำเนาจดหมายไปยังผู้แทนการทูตในประเทศของท่าน กรุณาใส่ที่อยู่ของหน่วยงานการทูตตามรูปแบบด้านล่าง

ชื่อ ที่อยู่ 1 ที่อยู่ 2 ที่อยู่ 3 โทรสาร อีเมล คำชี้แจง

กรุณาตรวจสอบกับเจ้าหน้าที่ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลในประเทศของท่าน หากท่านส่งจดหมายหลังวันที่ที่ระบุไว้ข้างต้น

ข้อมูลเพิ่มเติม

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยตกอยู่ภายใต้ความวุ่นวายและความไร้เสถียรภาพทางการเมือง ในช่วงเวลาดังกล่าว รัฐบาลชุดต่าง ๆ ได้หาทางควบคุมการแสดงความคิดเห็นบนอินเทอร์เน็ต เพื่อปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นต่างทางการเมือง ควบคุมไม่ให้มีการวิพากษ์วิจารณ์หน่วยงานของรัฐ ปกป้องสถาบันกษัตริย์ และคุ้มครองความมั่นคงแห่งชาติที่ได้รับการนิยามความหมายไว้อย่างคลุมเครือ ทั้งนี้ทางการไทยได้ใช้อำนาจตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ และกฎหมายที่จำกัดสิทธิอื่น ๆ รวมทั้งประมวลกฎหมายอาญาในข้อหาขู่มขู่ปลุกปั่น หมิ่นประมาท และหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ในลักษณะละเมิดสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกและสิทธิความเป็นส่วนตัว

นับแต่ขึ้นสู่อำนาจหลังรัฐประหารเมื่อเดือนพฤษภาคม 2557 รัฐบาลทหารของไทยได้มุ่งเน้นปราบปรามการแสดงความคิดเห็นบนอินเทอร์เน็ต โดยเป็นส่วนหนึ่งของการปราบปรามอย่างกว้างขวางต่อเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคมและการชุมนุมอย่างสงบ บุคคลจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง นักดนตรี กวี บล็อกเกอร์ และบรรณาธิการต่างถูกศาลสั่งคุมขังเพียงเพราะแสดงความคิดเห็นอย่างสงบบนอินเทอร์เน็ต จำเลยในคดีเหล่านี้มักเข้าสู่กระบวนการพิจารณาที่ไม่เป็นธรรมในศาลทหาร หลายคนถูกตัดสินว่ามีความผิดและได้รับโทษจำคุกเป็นเวลาหลายทศวรรษ

ทางการได้ใช้อำนาจตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ และกฎหมายที่จำกัดสิทธิอย่างอื่น เพื่อจับกุม ดำเนินคดี และคุมขังบุคคลจำนวนมากที่แสดงความคิดเห็นบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการคุ้มครองตามสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก ผู้โพสต์ความคิดเห็นบนสื่อสังคมออนไลน์ถูกจับกุมคุมขังในหลายกรณี เช่น วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ล้อเลียนนายทหาร โพสต์รูปที่แสดงความสนับสนุนกลุ่มการเมืองบางกลุ่ม และวิพากษ์วิจารณ์สถาบันกษัตริย์ การดำเนินคดีในบางครั้งเป็นเรื่องเหลวไหล เช่น ผู้หญิงคนหนึ่งถูกตั้งข้อหาเพียงเพราะคำพูดพยางค์เดียว (“จ๋า”) เพื่อตอบรับความคิดเห็นที่เป็นไปได้ว่าเข้าข่ายลักษณะวิพากษ์วิจารณ์สถาบันกษัตริย์ หรือกรณีผู้ชายอีกคนหนึ่งถูกตั้งข้อหาเนื่องจากโพสต์ความเห็นเกี่ยวกับสุนัขทรงเลี้ยง บุคคลที่รายงานการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่กระทำโดยหน่วยงานของรัฐต่างถูกดำเนินคดีเช่นกัน นักปกป้องสิทธิมนุษยชนสามคน ซึ่งรวมทั้งประธานแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทยคนปัจจุบันและประธานในอดีตต่างถูกฟ้องร้องดำเนินคดีตามพ.ร.บ. คอมพิวเตอร์และประมวลกฎหมายอาญา โดยเป็นผลจากการจัดทำรายงานเรื่องการทรมานโดยทหารไทย

การติดตามสอดส่องเนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์โดยทางการเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง รัฐบาลไทยปิดกั้นการเข้าถึงเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์หลายพันแห่ง ทางการมักขอความร่วมมือจากผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ให้ปิดกั้นเนื้อหาจำนวนมากที่ทางการพิจารณาว่า “เป็นอันตรายต่อความสงบและความเรียบร้อย” ในปี 2558 รัฐบาลทหารประกาศแผนการจัดทำระบบซิงเกิลเกตเวย์ เพื่อคัดกรองการจราจรทางอินเทอร์เน็ต ทั้งขาเข้าและออกจากประเทศไทย “โดยเป็นเครื่องมือเพื่อควบคุมการเข้าถึงเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสม และการหลั่งไหลเข้ามาของข้อมูลจากต่างประเทศ”

ในฐานะรัฐภาคีของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights) ประเทศไทยมีพันธกรณีต้องเคารพ คุ้มครอง และปฏิบัติตามสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออกและสิทธิความเป็นส่วนตัว รวมทั้งสิทธิในการแสวงหา ได้รับ และเผยแพร่ข้อมูล การจำกัดสิทธิเหล่านี้กระทำได้ต่อเมื่อเป็นไปเพื่อเป้าประสงค์ในการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะบางประการ ซึ่งรวมถึงความมั่นคงแห่งชาติ ความปลอดภัยของสาธารณะ ความสงบเรียบร้อย และการคุ้มครองสาธารณสุขหรือศีลธรรมอันดี หรือเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ซึ่งต้องเป็นการกระทำที่จำเป็น และต้องพิสูจน์ได้ว่าสอดคล้องกับเป้าประสงค์ดังกล่าว

ชื่อ: ไม่ระบุ

เพศสภาพ ข/ญ: ไม่ระบุ

UA: 225/16 Index: ASA 39/4944/2016 เผยแพร่เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2559